

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Chrysostomi pietas. Capvt XXXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

& adeo pauper, tot malis cinctus, nec mi-
 eas ex illa menſa obtinuit, etiamſi vehemen-
 ter optaret; neque horum quicquam eum luſit,
 nam durius eſt obloquutus, non vocem edidit
 maledicam: ſed ut aurum vehementiori igne
 magis purgatum ſplendefcit; ſic etiam ille
 tot rerum aſperitatibus vexatus omnibus fuit
 ſuperior, tam plagis, quàm quæ multis naſ-
 cuntur inde perturbationibus. Si enim omni-
 nò pauperes cum diuites vident, tabeſcunt in-
 iudicia, & æmulatione conſciuntur, ac vitam
 ſibi non eſſe viuendam exiſtimant, idque cum
 neceſſarius eis victus, & miniſtri ſuppent:
 Iſte pauper, & quidem pauper ut nullus alius,
 nec pauper modò, verum etiam æger, quip-
 pe non habebat, qui aſtaret, ut villo eſſet ſola-
 tio, ſed in media vixit velut in extrema ſolitu-
 dine, fame tabeſcebat acerbiffima, iſti omnia
 tanquam ex fontibus affluere videbat, omni
 humano ſubſidio deſtitutus, canum linguis,
 ceu perpetua quædam menſa propoſitus (ita
 enim omnia eius membra luxura, ac diſſolu-
 ta erant, ut nec illa arcere poſſet) quam ini-
 quo animo fuiffet, niſi valde generoſus, ac ſa-
 piens exitiſſet? Cernis qui ſe non lædat, eſt
 ab omnibus lædatur, nihil mali perpeti? re-
 petam eſſe eandem orationem. Quid nam-
 que aduerſa valetudo? quid ſolitudo eorum,
 qui aſtarent? quid acceſſus canum? quid
 mala diuitis vicinitas? quid magnus luxus,
 ſuperbia, & arrogantia illius huic nocuerunt:
 num eum ad ſuſtinenda pro virtute certami-
 na reddiderunt molliorem? quid verò con-
 ſtantiam eius læſe? nihil vſquam; ſed eum
 etiam magis corroborauit, & infinitarum
 ei materia coronarum, acceſſio præmiorum,
 incrementum mercedis, ſeges maioris re-
 muneratiſis extitit illa malorum multitudo,
 diuitiſque crudelitas.

Comparanda deſcriptio ſue antitheſis quæ
 habet de eodem argumento Chryſoſtogus ſer.
 124.

In oratione de ordinat. floridiùs quoque
 renidet, ut in illa ſimilitudine cum dicit in
 pretioſis vnguentis nihil opus eſſe ſemper le-
 cythum inuergere, verum & ſi quis tantum
 ſuperficiem attingat ſummis digitis, circum-
 ſtantes replet ſuauiſſime fragrantia; ita & in lau-
 dibus, &c. *Καν άρας τ' επιφανείας άληται
 τοίς δακτύλοις. τού τε άερα άντρωπε, &
 τής παρόντας τ' ευωδίας ενέπλησεν άπαν-
 τας.*

Chryſoſtomi pietas.

CAPVT XXXIII.

ERat quidem & naturæ facilitate, & opti-
 marum artium ſtudijs ad has orationis
 delicias compoſitus, ſed tamen longe ma-
 lebat in concionibus pia dicere, & ſalutaria,
 quam docta, & ſuauiſſima. Itaque ſiquid illi or-
 natius excideret, quod plauſum hominum ex-
 citaret, vehementer animo angebatur, quod
 declarat homil. 31, in acta Apoſtolorum.

Hoc ſubuertit Eccleſiaſtas, quod & vos non
 quæritis audire ſermonem, qui compungere
 poſſit ſed qui oblectet, & tinnulo ſtreptu, &
 verborum compoſitione quaſi citi haræodes, &
 cantores, audientes: Et nos frigide, ac miſere
 facimus noſtris affectibus obtemperantes, quos
 repudiare oportebat.

Atque idem contingit, ac ſi pater filium,
 quem ſupra modum tenerè amat videat æ-
 grotum. Tum illi quæcumque oblectant por-
 rigat, quæ autem vtilia minimè curet. Deinde
 quando obiurgatur à medicis, rationem red-
 dat, diceas: Quid faciam? ſententiam puerum
 ferre nequeo. Miſer, & ærumnoſe, ac
 proditor, neque enim talem Patrem dixe-
 rim. Et quanto ſatius fuerat modico tem-
 potis interuallo aliquid acerbi perpeſſum
 perfectæ ſanitati reſtitui, quam temporariam
 illam gratiam perpetui doloris fomitem fie-
 ri?

Hoc etiam nobis accidit dū ſoſculos verbo-
 rum, & compoſitionem, & harmoniam curioſius
 ſectamur, ut canamus, non ut profi-
 mus: ut ſimus in admiratione, non ut doceamus:
 ut oblectemur, non ut compungamur: ut
 cum plauſu, & laudibus diſcedamus, non ut
 mores componamus.

Credite mihi, non dicerem alioquin, quo-
 niam quando inter dicendum plauſum exci-
 to, per illud quidem tempus humanum quid-
 dam mihi accidit. Cur enim verum quis non
 dicat, & diſtrahor, & diſſondor: vbi autem do-
 mum redeo, & intelligo plaudentes ſine fru-
 ctu abiſſe, & ſi fructum accipere poteraut à
 plauſu, & laudibus periſſe ploro, gemo, &
 lachrymor, & quaſi fruſtra omnia dixerim,
 ſic afficior, mihi que ipſi dico: Quæ ſudorum
 meorum vtilitas, ſi auditores è verbis meis, ni-

Plauſus cō-
 cionum pe-
 riculoſus.

hil fructus perceperunt. Et sapius quidem cogitavi legem ponere, quæ huiusmodi plausus prohiberet, & suaderet, vt cum silentio audiretis. Sed sustinere oro, & credite mihi, & si placet hæc nunc legem firmabimus, ne quis auditor plaudat quandiu nos loquimur. At si voluerit ad nitari, admiretur silens, nemo est qui prohibet. Omne autem studium, & alacritas in id collocetur, vt quæ dicuntur, accipiantur. Quare applausistis: de hoc legem pono, vos autem nec a udire potestis.

Hæc ille, ex quibus planè apparet, quanto conciones ad pompam, & ostentationem factas odio prosequeretur, tum etiam plausus illos in Ecclesia excitari solitos auerfaretur. Nec immeritò subuersionem Ecclesiarum nominat.

Periculum enim erat non medioere, ne concionator si plauderetur intumesceret; si contra, deiecto animo frangeretur. Itaque vt D. Augustini verbis utar, sicut auræ linguarum flauerant à pectoribus opinantium, ita crebatur, vertebatur, torquebatur, obnubilabatur, summum profecto est miseriam, vbi Præco veritatis degenerat in mancipium veritatis.

Vanitas
miseria.

Item homilia 79. in acta eos reprehendit, qui volunt noua legi, & dici.

Nonitatis
curiositas
perstringitur.

Verum quid dicunt plerique? Semper (aiunt) eadem leguntur. Hoc vos maxime perdit. Itaque si quisem sciuissetis illa, neque sic oportebat ab illis recedere, quoniã & in theatris semper eadem fiunt, at tamen non satiamini. Quænam eadem audes dicere? qui neque Prophetarum nomina scis: & non confundere dicendo, ideo non audienda quoniã eadem leguntur? Etenim tu confessus es, quod eadem dicuntur. Ego si hoc protulissim, te sic accusassem: Te igitur oportebat ad aliam defensionem confugere, non ad hanc tuam accusationem. Dic oro, tu non admones filium tuum? Si igitur ille dicat, quod eadem semper inculcas: nonne contumeliam esse putas? Tunc non oportebat eadem dicere,

quando & illa sciuissetis, & operibus declaremus: imo neque tum superflua le-
tio.

Chrysostomi doctrina.

CAPVT XXXIV.

NEmini dubium esse potest, quin Chrysostomus, & ingenio acer, & labore, in studiis semper intentus, & à puero iis excultus disciplinis, quibus ad magnarum artium decora iuuentus informari solet, magnis, tum profanæ, tum sacræ eruditionis opibus fuerit cumulatus. Raro tamen peregrinam doctrinam promit in concionibus, quod si quas historias Ethnicorum afferat, magno temperamento condire solet, vt cum de mala Socratis vxore loquitur homilia 26. in 1. ad Corinthios, neque Socratem, neque Xantippen nominat, sed grauitur insinuat.

1. c. 16. h. mil. 42.

Dicitur quidem certè quidam ex philosophis externis cum malam haberet vxorem, & nugatricem, & conuiciatricem, rogantibus cur eam habere sustineret dixisse vt domi haberet gymnasium, & palestram Philosophia: Erō enim (nquit) cæteris mitior, si in ea quotidie erudiar, cumque à populo in hanc sententiam esset exclamatum, intulit. Magna voce exclamatis, sed ego valde desseo, cum Græci sint nobis sapientiores: nobis qui iussimus Angelos imitari: Imò verò, qui iussimus Deum amulari in ratione mansuetudinis. & homilia tertia aduersus Iudæos, cum varias philosophorum sectas enumerando appellasset Pythagoram, Zenonem, Platonem, Socratem, Diagoram, se excusat, quod ad Iudæorum captum se demiserit, non autem ex sui animi sententia fecerit. *Ὁ ἴσχυει τὸ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους συγκαταλαβόντες, & se purgat exemplo D. Pauli, qui Athenis dicturus non ex Prophetis, aut Euangelio, sed ab ara gentili sumpsit exordium.*

Socratis
v. or.

Silentii
cura.

Et Homilia 1. in 1. ad Timoth. Silentium in templis gentium superne inscriptum, coartinebat digito os, & labia comprimebat, prætereuntes omnes silentij sic admonens. Hæc de Harpocrate Aegyptiorum intelligenda, non tamen plenius indicauit: & serm. in concubinariorum: non moueris, scilicet admirande vir, hæc ἀπαθὴς est ijs, qui lapidibus cohabitant, non hominibus. Ego autem audui

H h h h h 2 quod